Jurgis Sadauskas, Lukas Gudonis

Senosios Klaipėdos kapinės Bokštų gatvėje

2019 m. gruodį Klaipėdoje, Bokštų gatvėje, AC atliko detaliuosius tyrimus. Iš istorinių duomenų žinoma, kad Bokštų gatvėje vykdytų tyrimų teritorijoje nuo XVIII a. pradžios veikė nedidelės kapinaitės, vėliau tapusios miesto kapinėmis. Jos 1819 m. buvo uždarytos ir paverstos miesto sodu.

Į PV nuo 2019 m. tirtos perkasos 2012 m. K. Geštautaitė ištyrė 14,2x1,2 m (17 m^2) dydžio plotą, kuriame 1,6 m gylyje aptiko du kapus be įkapių (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 664). 2018 m. G. Zabiela vykdė žvalgomuosius tyrimus sklype Puodžių g. 1, ištyrė 2 perkasas (20 m^2). Žvalgomųjų tyrimų metu aptikta mažiausiai 11 suardytų kapų ir vienas 1,2 m ilgio medinis karstas (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 165–167). 2019 m. ištirta 3,5x3 m perkasa su 2 išpjovomis (11,55 m^2) (1 pav.).

Tyrimų vietoje paviršiuje velėna, reljefas nežymiai žemėja P kryptimi nuo H_{abs} 7,30 m iki H_{abs} 7,20 m. Nuo 43 cm iki 51 cm (H_{abs} 6,72–6,80 m) tirtas supustyto (?) rusvo smėlio sluoks-

1 pav. Tyrimų vietos situacinis planas: 1 – 2019 m. tyrimų vietos; 2 – 2018 m. tyrimų (G. Zabiela) vietos; 3 – 2017 m. žvalgymų (V. Bračiulis) vietos; 4 – 2017 m. tyrimų (V. Bračiulis) vietos; 5 – 2013 m. tyrimų (V. Bračiulis) vietos; 6 – 2012 m. tyrimų (K. Geštautaitė) vietos; 7 – 2011 m. žvalgymų (V. Bračiulis) vietos; 8 – 2007 m. tyrimų (V. Bračiulis) vietos; 9 – 2004 m. tyrimų (R. Bračiulienė) vietos; 10 – 2012 m. rastų palaidojimų vietos; 11 – apytikslė kapinių riba pagal 1785 m. leitenanto Roekcijaus planą ir 2019 m. tyrimų duomenis. K. Kapučinsko brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigated location: 1 – 2019 investigation sites; 2 – 2018 investigation sites (Zabiela); 3 – 2017 field survey sites (Bračiulis); 4 – 2017 investigation sites (Bračiulis); 5 – 2013 investigation sites (Bračiulis); 6 – 2012 investigation sites (Geštautaitė); 7 – 2011 field survey sites (Bračiulis); 8 – 2007 investigation sites (Bračiulis); 9 – 2004 investigation sites (Bračiulienė); 10 – burial sites discovered in 2012; 11 – approximate cemetery boundaries according to the 1785 plan made by Lieutenant Roekcius and the 2019 investigation data



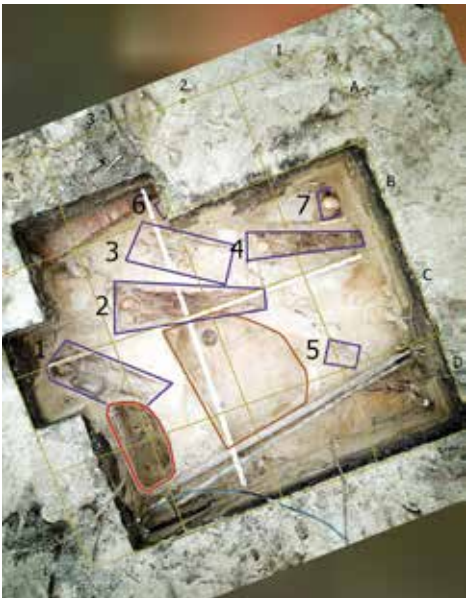

2 pav. Perkasoje atidengti kapai ir duobės: 1 – duobė 1 (antrinė kaulų užkasimo ir perlaidojimo vieta); 2 – kapai; 3 – duobė 2. L. Gudonio brėž.

Fig. 2. The burials and pits unearthed in the trench: 1 – pit 1 (a secondary site for the reburial of bones); 2 – burials; 3 – pit 2

nis su pavieniais žmonių kaulais. Šiame sluoksnyje išryškėjo 1,6 m ilgio, 1 m pločio duobė 1. Tikėtina, jog ši duobė iškasta tarybiniu laikotarpiu, norint vienoje vietoje užkasti visus žmonių kaulus, surinktus tiesiant komunikacijas. Remiantis R. Brindzaitės atliktos antropologinės analizės duomenimis, šioje duobėje buvo užkasti kaulai iš mažiausiai 96 suardytų kapų (2 pav.).

Supustyto (?) rusvo smėlio sluoksnyje, nuo 85 cm iki 1,05 m gylyje atidengti 5 kapai, orientuoti V–R kryptimi. Kapų duobės pailgos ovalios formos. Palaidojimai galvomis orientuoti ŠV kryptimi, laidoti aukštielninki. Visiškai išlikę tik kapai 2 ir 4. Įkapė rasta tik kape 1, ant krūtinkaulio rastas žalvarinis dirbinys (3, 4 pav.).



3 pav. Kapo 1 vaizdas iš viršaus. L. Gudonio nuotr.

Fig. 3. Burial 1, as seen from above



4 pav. Žalvarinis dirbinys ant kapo 1 krūtinkaulio. L. Gudonio nuotr.

Fig. 4. A bronze artefact on the sternum in burial 1

Įžemis – rusvas, smėlingas žvyras duobėje 1 pasiektas 1,64 m gylyje, duobėje 2 – 1,65 m gylyje, prie perkasos R sienelės – 49 cm gylyje.

2019 m. tirtas plotas patenka į teritoriją, kurioje nuo XVIII a. iki 1819 m. veikė vienos iš Klaipėdos miesto kapinių. Joms rekomenduojama suteikti teisinę apsaugą.

The old Klaipėda cemetery on Bokštų Street

In 2019, the AC excavated one 11.55 m^2 trench in the present-day territory of Bokštų Street (Klaipėda) (Figs. 1, 2), where a Klaipėda city cemetery operated from the 18th century until 1819. 5 burials (Figs. 3, 4) and a pit, in which bones from at least 96 destroyed burials had been reburied, were unearthed during the investigation.